

Structures demonstrating the belonging of Emine Formation and Tepetarla Formation to Srednogie tectonic zone

Структури доказващи принадлежността на Еминската и Тепетарленската свита към Средногорската тектонска зона

Mitko Paskalev

Митко Паскалев

Geological Institute, Bulgarian Academy of Sciences, Acad. G. Bonchev Str., Bl. 24, 1113 Sofia, Bulgaria;

E-mail: mitkopas@yahoo.com

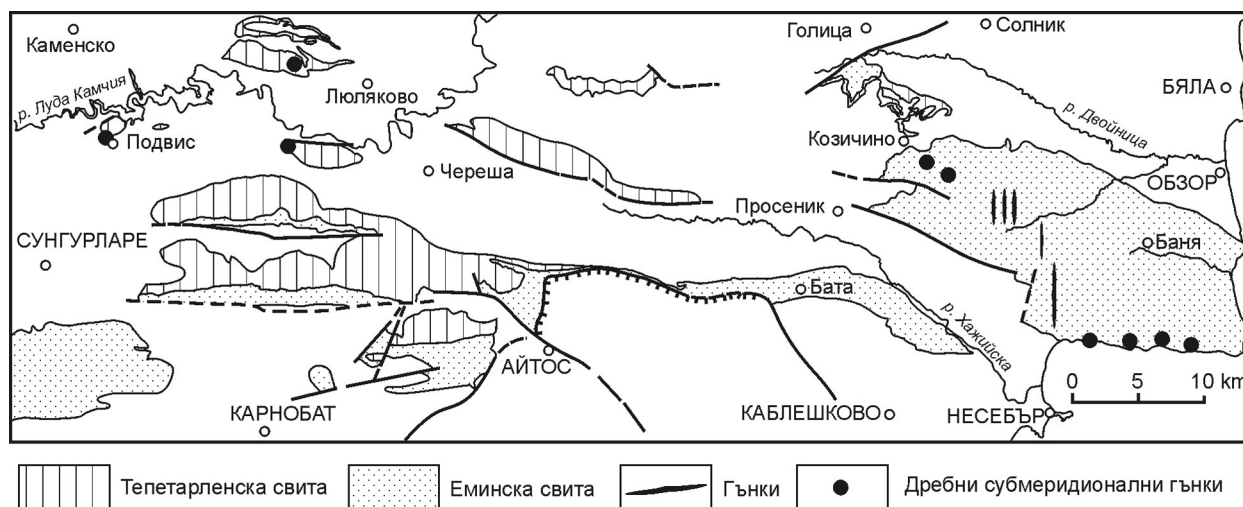
Key words: East Balkan, fold, tectonic boundary.

Отделянето на Средногорска зона, въз основа на структурни данни, в пределите на Източна Стара планина за първи път се коментира от Паскалев (1994). По-късно Паскалев (2005) установява ларамийско гънкообразуване в Еминска Стара планина и счита, че фазата е проявена в южните части на Сливенския Балкан и Еминска Стара планина. Това се доказва с намирането на субмеридионални гънки в Еминската свита (Кампан–Ранен Палеоцен). Идеята му се състои в това, че седиментите, в които се установяват субмеридионални гънки, не следва да се отнасят към Източнобалканската тектонска зона (с характерна субекваториална нагънатост).

Кънчев (1995) причислява Еминската планина към Източното Средногорие въз основа на факта, че тя „е изградена от флишките седименти на Еминската свита, която е част от характер-

ния за Средногорието горнокреден разрез“, т.е. за основа при отделянето на скали към дадена тектонска зона е ползуван само стратиграфски критерий. Неправилният подход на Кънчев (1995) се вижда от факта, че към Еминска Стара планина, т.е. към Източното Средногорие, той отнася и няколко гънки със структурни параметри, типични за Източнобалканската тектонска зона. Причисляването на скали от даден регион към определена тектонска зона може да става само на структурен принцип, а не на стратиграфски.

В работата се дават структурни факти, които показват, че и Тепетарленската свита (Горен Палеоцен, Кънчев, 1995) заедно с Еминската принадлежат към Средногорската тектонска зона през определен етап от своето развитие (фиг. 1). Това се доказва с намирането на дребни гънки със суб-

Фиг. 1. Геоложка карта на разпространението на Тепетарленската и Еминската свита в част от Източна Стара планина (от геоложката карта на България в М 1:100 000, Кънчев, 1995)

меридионална ориентировка на осите им, силно различаваща се от тази на гънките, характерни за Източнобалканската тектонска зона (резултат от изявата на Лютеската фаза). Необходимо е да се отбележи също, че гънките със субмеридионална ориентировка на осите се срещат рядко и много често структурните им параметри са заличени от по-късните структурообразувания.

Източно от с. Просеник се намират три регионални гънки – две антиклинали и между тях една синклинала. Структурните им параметри са приблизително еднакви. Изградени са от седиментите на Еминската свита. Това са добре изразени линейни структури с дължина около 2 km и широчина до 100 m. Ориентировката на осите им е почти север–юг, а наклонът на пластове в бедрата им не надминава 30°. Гънките се установяват само по смяната в затъването на пластове, без да се наблюдават осите им.

В Еминската свита се установяват два вида дребни гънки със север–южна ориентировка на осите. Едните са силно разлати, паралелни гънки, с постоянна дебелина на пластове – подклас 1В (Ramsay, 1967), (фиг. 2 в: Паскалев, 2005). Те са симетрични с вертикални осевни плоскости. Вторите са подобни гънки и се отнасят към подклас 1А (Ramsay, 1967). Намират се, както с вертикална осова плоскост, така и с наклонена до хоризонтална. Наклоните на осите и на двата вида са малки.

Литература

- Бошев, С., Б. Страшимиров, С. Зафиров, Р. Христов, М. Моев. 1967. Геология на приморската част на Източна Стара планина. – *Год. ВМГИ, XII*, свитък II–геол., 7–62.
- Джуранов, С., Х. Пимпирев. 1989. Литостратиграфия на горната креда и палеогена в приморската част на Източна Стара планина. – *Сп. Бълг. геол. д-во*, 50, 2, 1–18.
- Карагюлева, Ю., В. Костадинов. 1977. Геоложки строеж на източната част от Лудокамчийската зона. – *Геотект., тектонофиз. и геодин.*, 7, 42–73.
- Кънчев, И. 1995. *Обяснителна записка към геоложката*

В Тепетарленската свита са намерени само на три места метрови гънки със субмеридионална ориентировка на гънковите оси – непосредствено западно от селата Прилеп и Подвис и около вр. Тепетарла. Това са паралелни гънки, подклас 1В (Ramsay, 1967). Наличието им е основание за причисляването и на Тепетарленската свита към Средногорската тектонска зона.

От всичко това е ясно, че северната граница на зоната не се ограничава от Задбалканския разлом, а следва да се премести с ~ 20-на km на север до местата на разпространение на субмеридионалните гънки.

Интерес от тектонска гледна точка представлява северната граница на зоната в приморската ѝ част. Тук Еминската свита (Кампан–Ранен Палеоцен) с тектонски контакт лежи върху Двойнишката свита (Кюиз–Лютес, Джуранов, Пимпирев, 1989). Това е т.нар. Монапетренска дислокация (Бошев и др, 1967), възсед (Карагюлева, Костадинов, 1977). Това не означава, че северната граница на зоната е разломна. Западно от с. Раковсково структурата липсва, но в Еминската и Тепетарленската свита са намерени субмеридионални гънки.

Благодарности: Работата е резултат от изследвания по проект ВУ-ЕЕС-305/07 финансиран от МОН, Фонд „Научни изследвания“.

- карта на България в М 1:100 000. Картен лист Айтос.* Комитет по геология и минералните ресурси, Геология и Геофизика АД, 66 с.
- Паскалев, М. 1994. Структурни критерии за отделянето на Лудокамчийската от Средногорската зона в част от Източна Стара планина. – *Сп. Бълг. геол. д-во*, 55, 3, 113–120.
- Паскалев, М. 2005. Ларамийски структури в Еминска Стара планина. – *Сп. Бълг. геол. д-во*, 66, 1–3, 71–73.
- Ramsay, J. 1967. *Folding and fracturing of rocks*. New York, McGraw-Hill, 359–372.